

“Espanya no existeix”

Gerard Quintana
(Girona, 1964) presenta
'Senyals de fum',
a la sala Bikini,
de Barcelona,
el dijous
27 de març.
El primer treball
en solitari de
l'excantant de Sopa de
Cabra és format per
tretze cançons pròpies
i quatre en coautoria
amb Quimi Portet,
amb un espectre
estilístic ampli.
El dia 30 participa
també a Barcelona
en un concert contra
la guerra a l'Iraq.

L’últim, *Senyals de fum*, sorgeix d’una poesia que signa Stanley (pseudònim del jove escriptor basc Igor Estancona) que parla del món, suposadament fabulós, que arribava amb el setè de cavalleria, davant la senzillesa i escassetat de recursos dels indis, que “ni tan sols podien dir t’estimo amb senyals de fum”. Uns indis que Gerard Quintana veu avui “en els txetxens, afganesos o iraquians”. Per gravar el disc, Quintana, ara resident a Eivissa, ha buscat la producció de Quimi Portet i les col·laboracions de Paul Fuster, Jordi Busquets (de Sapo), Xavi Lloses (ex-teclista de La Verbena Gal·làctica) i Francesc Bertran, amb qui ha treballat en projectes com *Els miralls de Dylan*.

Quintana parla molt, salta de tema i sovint perd el fil de la pregunta. Fa la impressió que tot li interessa i té ganes de dir-hi la seva. Quan cantava amb els Sopa, alguns dels seus integrants li havien retret que no frenés la seva personalitat perquè, en ocasions, les seves opinions no eren compartides per la resta. Un any i mig després de la dissolució de la banda ha optat per presentar un disc ben personal, on posa en pràctica el bagatge acumulat des que l’any 1986 va iniciar camí al carrer Nou del Teatre de Girona, explotant allò que tenia reprimit. En el fons, *Senyals de fum* és això, una declaració de principis.

—Quin ha estat el plantejament de *Senyals de fum*?

—Tenia clar que volia fer un primer disc, una cosa nova, i en Quimi ho va entendre molt bé. Vam prescindir de les infinites col·laboracions que haguéssim pogut demanar. Vam buscar una banda mínima; l’Antonio Fidel i en Juan Carlos García, que són col·laboradors i amics d’en Quimi. I ens vam plantejar un disc molt natural, molt orgànic, que cap màquina ens

manqués el temps, i on si em equívocàvem tornariem a començar. Un disc que es notés que el feien humans.

—Aquesta manera de treballar dóna més tranquil·litat?

—En el sentit que estàs més a prop del que fas, sí. Perquè no és una intel·lequia, no hi ha un seguit de retalls que després has de muntar. Molt sovint, amb tres o quatre vegades de gravar n’hem tingut prou. També té molt a veure amb la música que m’agrada escoltar i allò que busco en un disc.

—Les lletres tornen a partir de referents com la generació *beat*, Paul Bowles, i conceptes com el pas del temps i el viatge constant que ja eren presents sobretot en les cançons de la darrera etapa de Sopa de Cabra...

—Crec que ja hi són d’origen. Com les referències musicals, que es noten més o menys, però que corresponen molt, com deia, a la música que em va decidir a fer música. En el terreny literari, la meua pèrdua de virginitat va ser amb llibres com *A la carretera* o *Els pirats del Dharma*, de Jack Kerouac, que ja diuen que la vida no ha d’arribar enlloc sinó que som en un trànsit constant.

—Per què l’atreu tant aquesta idea?

—Suposo que perquè en algun moment de la vida vaig sentir-me estafat. Van dir-me que havia de construir una cosa sòlida i buscar algú segur. I quan ho has intentat diverses vegades i t’has trencat amb algun dalta-baix, aprens que cal ser flexible com el bambú. És allò de la filosofia taoista. Jo encara pertanyo a una generació a qui van inculcar que calia fer oposicions per treballar en un banc tota la vida.

—Troba que ja no és així, ara?

—El model americà s’està introduint a tot el món. Té molt a veure

“Si això fos l'Àfrica estariem sempre en guerra. Ens passaria com a Rwanda. Pobles com el català o el basc hem de viure subjugats per la decisió d'altres parts de l'estat, que per majoria absoluta decideixen en contra nostra”

amb el mercat laboral i els treballs temporals. Als Estats Units és creat així i fins i tot el mercat de l'habitatge és molt flexible i molt viu. En canvi, a Europa és molt més traumàtic perquè tenim la càrrega de solidesa al darrere. Fins i tot a Orient tenen més clara la idea de trànsit. Buda ja es preguntava com viure sense dolor i deixava per després l'existència de Déu. Aquí, en canvi, vivim pensant que la mort no va amb nosaltres fins que ens toca de prop. Si fóssim conscients que tot és tan efímer no deixariem les coses per demà. No arribaríem a un moment de la vida descobrint que hem renunciat als nostres somnis, sinó que viuríem cada instant per realitzar-los. No tenim temps.

—Aquest plantejament, quant a pensament, i la plasmació en les lletres, té a veure amb el viatge a la Xina que ha fet darrerament?

—És clar, perquè et poses en diferents òptiques. També els viatges a

Kàtmandu i l'Índia hi tenen a veure. Als disset anys, quan vaig poder fer el meu primer viatge per Europa, una mica lliure, vaig veure les virtuts i com pot ser de terapèutic un viatge. Quan es viu sempre al mateix lloc i es tracta amb la mateixa gent, s'acaba ocupant un rol per no decebre els que l'envolten o per no trencar la imatge que tenen de tu. I es deixen parts de tu arraconades, que també són essencials. El viatge et col·loca en un lloc on ningú no et coneix i on no s'espera res de tu, i això fa aprendre molt d'un mateix. És cert que en les lletres hi ha aquesta mítica del viatge i del trànsit per la vida. Hi ha qui diu que la paraula que més apareix és camí. Bé, de fet, és una de les metàfores més antigues.

—Aquest camí i aquest pas del temps és també potser perquè s'adona que es fa gran?

—Diguem que creixo. Encara no n'he fet quaranta. Ara no sóc tan noctàmbul. Visc amb la llum del dia i els dies que em perdo unes hores de sol no estic del mateix humor. Amb els anys, com que no tens la mateixa energia, el cos busca la que té de franc, que és la del sol.

—El dia 30 de març actua a Barcelona, juntament amb altres músics i artistes, en un concert contra la guerra de l'Iraq. Darrerament, aquest és un sector que s'ha mobilitzat força contra la intervenció militar. Molts es pregunten, però, per què no ho han fet per altres conflictes anteriors. Per què ara?

—Prefereixo alegrar-me que finalment s'hagi reaccionat. Quan veig gent que diu “No a la guerra”, me n'alegro. Que tinguin més o menys raons, no ho sé, jo tinc les meves. Entenc que es reaccionin, perquè aquest és l'estat més bel·licós del món, ara com ara. Quin és el benefici que en treurà l'estat espanyol? El viceprimer ministre iraqià, Tarek Aziz, ja va avançar que hi hauria una resposta. És molt fort que es pugui bombardejar un país perquè hi hagi un dictador sanguinari. Seguint aquesta norma, aquí, la meitat no existiríem, perquè també hi havia un dictador cruel, que el Govern espanyol mai no ha con-

demnat. I tot això fa que em posi en guerra, tot i que ho vull evitar. També sembla que s'estigui creant una alternativa a uns poders que no porten enlloc. El que és una llàstima és que el projecte europeu es trenqui davant l'interès petroler dels Estats Units. A Europa es crea una moneda, es fa una aposta per una energia més neta, com és l'hidrogen i, de cop i volta, el president de l'estat espanyol s'alinea amb el poder del petroli i rebenta el projecte europeu. I dic el president de l'estat espanyol perquè no puc dir-ho d'una altra manera. Per a mi, Espanya no existeix. És una cosa que es va inventar algú que venia de França amb un concepte borbònic de centralisme que ens va obligar a viure tots junts però que no ens accepta com som. Ens obliguen a pagar una televisió pública on no existeix Catalunya, ni el País Basc, ni Galícia. La situació és absurda. Com que no ens donen raons faré especulacions. Crec que el motiu d'Aznar és l'ambició. És allò de “*es mejor ser cola de león que cabeza de ratón*”. Com que França i Alemanya no deixen que Aznar estigui a la seva altura, truca a les portes d'un altre. Aznar hauria de recordar-se dient “*pedigüeno*” a Felipe González per demanar calés a Europa. Perquè el creixement que ha tingut l'estat en els darrers anys és gràcies a aquests ajuts. I en aquesta dinàmica, que d'una manera o altra falla, els actors reaccionen, tothom reacciona, perquè hi ha un ressò mediàtic de raons i motius i trobades, que fan pensar a la gent que alguna cosa important està passant.

—El tema “Fora de control” és una reflexió sobre els mitjans de comunicació?

—Sí, en aquest món tan global en què vivim, les coses que ens afecten no les podem viure directament, perquè són molt lluny, i els que ens ho expliquen són els mitjans.

—Considera que són negatius?

—No. Ens sintetitzen els fets i com que passen tantes coses qui tria el tros de realitat a explicar són ells. En principi la intenció és sana, després també hi ha qui manipula, és clar.

—Aquesta darrera setmana han sorgit crítiques de l'Associació de Cantants i Intèrprets Professionals en Llengua Catalana (ACIC), el Taller de músics, el Sindicat Professional de Músics, l'Associació Catalana de Compositors, la d'actors i directors professionals de Catalunya i d'altres a la programació de l'emissora Catalunya Cultura. Vostè hi té un programa, però també és músic. Com es veu des de dins i alhora des de fora?

—Es demana una ràdio institucional més connectada al carrer, més viva, com podria ser Radio 3 als anys vuitanta, tot i que amb realitats molt diferents. Catalunya Cultura semblava que havia d'omplir aquest buit. Després de tres o quatre anys de projecte veiem que continua sent un calaix de sastre. I això, en un món on es busca cada vegada més l'especialització, l'exemple del qual són les ràdio fórmula. Aquesta és una ràdio feta en contra dels temps que corren, amb continguts molt diversos, que poden despistar l'oient. Pots trobar la música clàssica al costat d'un programa de cuina, un debat o sardanes. L'eina que s'esperava es difumina i ara ha rebut Enric Frigola, tot i que no fa ni sis mesos que fa de director i que té una experiència prou contrastada perquè ara l'acusin de neofranquista. És injust. El problema prové de més amunt. El model de cultura a Catalunya no ha existit mai. S'ha treballat per la llengua, no per la cultura. Què ha de pensar la gent del Taller de músics? Doncs que són pàries. Encara que retolin els temes en català, si no canten en aquest idioma... Això és perquè no hi ha política musical, sinó només lingüística, i certa gent n'està farta. Catalunya Cultura, però, ha fet moltes coses interessants, com recuperar els dramàtics. Tot això indica, de totes maneres, que s'acaba un cicle. Hi ha una certa impaciència per la renovació. En els darrers anys, la força de Convergència i Unió es basava a condicionar els governs de l'estat espanyol, però des que està hipotecada pel Partit Popular a Catalunya s'ha caigut en un forat negre del qual cal sortir. Els símptomes es manifes-

Gerard Quintana assegura que amb el temps ha canviat: "Ara no sóc tan noctàmbul. Visc amb la llum del dia i els dies que em perdo unes hores de sol no estic del mateix humor."

ten amb estirabots com aquests i rep gent que no en té cap culpa.

—Alguna vegada s'ha mostrat crític amb el sistema democràtic actual i les urnes...

—Hi ha una certa perversió en aquesta democràcia nostra. Hi ha un seguit de problemes, com estructurar el lloc on vivim. Dins d'un mateix partit de base nacional hi ha diferents idees de l'estat. Espanya, per a mi, no existeix, i si això fos l'Àfrica estaríem en guerra constant. Ens passaria com a Rwanda. Pobles com el català o el basc hem de viure subjugats per la decisió d'altres parts de l'estat, que per majoria absoluta decideixen en contra de nosaltres mateixos. Això va passar amb l'OTAN, i amb la Constitució al País Basc. L'estat s'hauria d'articular d'una altra manera.

—Hi haurà a l'estat espanyol un canvi de cicle?

—El que serà difícil és que es doni d'una manera no traumàtica. En la transició ja va haver-hi un intent de canvi de cicle, on tothom va fer moltes concessions perquè no fos traumàtic. Però hi ha molta gent disposada que hi hagi un canvi real. Jo crec que hi

ha una onada en contra del nacionalisme espanyol, insisteixo, nacionalisme espanyol—perquè, fa dies, un polític deia que no es pot parlar de nacionalisme espanyol, sinó de patriotisme—, potenciada, bàsicament, per aquesta idea d'Espanya hereva del franquisme, que no agrada. És allò que preguntaven a un filòsof francès sobre la segona posició de l'extrema dreta de Le Pen a França. Ell deia que, com a mínim, la tenien localitzada, i en canvi a Espanya era al poder. Una extrema dreta que crea conflicte i que es mou còmoda en la crispació, que avisa que aquí no canviarà res perquè qui vulgui aixecar el dit serà tractat de terrorista i enviat a la presó. Això és com quan una noia es queda embarassada molt jove i no pot fer el que li toca per edat. Quan el seu fill és gran, llavors vol fer el que té pendent. El mateix passa amb la transició. És que la simple idea de l'estat federat, com tenen a Alemanya, ja els fa urticària. I no parlem dels drets dels pobles a escollir sobre la seva sobirania.

Joan Esculies